وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان

ژمارە: ٤٣٣ لە ٢٠٢١/٢/١١

پاڵپشت بە ماددەی (هەشتەم)لە یاسای ماف و ئیمتیازاتی کەسوکاری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان لە هەرێمی کوردستان- عێراق ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٠٧ی هەموارکراو بڕیارماندا بە دەرکردنی ئەم ڕێنماییە:

ڕێنمایی ژمارە(٢)ی ساڵی ٢٠٢١

ڕێنمایی ئاسانکاری جێبەجێکردنی یاسای ماف و ئیمتیازاتی کەسوکاری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان لە هەرێمی کوردستان-عێراق ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٠٧ی هەموارکراو

ماددەی (١):

یەکەم: هەر پێشمەرگەیەک یان خەباتگێڕێکی سیاسی لەکاتی ئاوارەییدا بۆ وولاتانی دەوروبەر تا ڕێکەوتی ١٩٩٣/١٢/٣١ گیانی لەدەستدابێت بە شەهیدی سەنگەر تۆمار دەکرێت.

دووەم: هەر زیندانیکراو و گیراوێکی سیاسی لە سێدارە درابێت یان گوللەباران کرابێت یان لە زیندان گیانی لە دەستدابێت بە شەهیدی سەنگەر تۆمار دەکرێت.

سێیەم: گیراو و ڕاگیراو لە پرۆسەکانی جینۆسایدی گەلی کوردستان لە زیندانەکاندا گیانی لەدەستدابێت بە شەهیدی جینۆساید تۆمار دەکرێت.

چوارەم : هەر هاوڵاتییەک لەکاتی ئاوارەییدا بۆ وولاتانی دەوروبەر پێش ڕاپەڕینی ساڵی ١٩٩١ تا ڕێکەوتی ١٩٩٣/١٢/٣١ گیانی لەدەستدابێت بە شەهیدی هاوڵاتی تۆمار دەکرێت.

پێنجەم: هەر هاوڵاتییەک بەهۆی کۆچپێکردنی بەزۆرە ملێ لە ڕێکەوتی ١٩٧٥/٥/١تاوەکو ١٩٧٨/١٢/٣١ دوورخرابێتەوە بۆ ناوەڕاست و باشووری عێراق و لەوێ گیانی لەدەستدابێت بە شەهیدی هاوڵاتی تۆمار دەکرێت، ئەوانەشی کە بەبەڵگە دەیسەلمێنن پاش ئەو ڕێکەوتە بەزۆر گڵدراونەتەوە.

شەشەم: هەر هاوڵاتییەک بەهۆی کۆچڕەوە ملیۆنیەکەی گەلی کوردستان لە ڕێکەوتی ١٩٩١/٣/٣١ تا ڕێکەوتی ١٩٩١/٧/١ کۆچی دوایی کردبێت بە شەهیدی هاوڵاتی تۆمار دەکرێت.

حەوتەم: هەر هاوڵاتییەک لە ئەنجامی کارەجەنگییەکانی (تۆپباران،بۆردومان،مین و تەقەمەنییەکان) گیانی لەدەستدابێت بە شەهیدی هاوڵاتی تۆمار دەکرێت، بەمەرجێک لەلایەن ڕژێمی پێشووی عێراقەوە وەک خانەنشین تۆمار نەکرابێت.

هەشتەم: هەر هاوڵاتییەک لە ئەنجامی (خۆپیشاندان، ڕەشبگیری) تا ڕاپەڕینی ١٩٩١ گیانی لەدەستدابێت بە شەهیدی هاوڵاتی تۆمار دەکرێت.

نۆیەم: شەهیدانی تاوانەکانی جینۆسایدی فەیلیەکان تا ١٩٨٠/١٢/٣١ بە شەهیدی جینۆساید تۆمار دەکرێن.

دەیەم: شەهیدانی تاوانەکانی جینۆسایدی بارزانیەکان تا ڕێکەوتی ١٩٨٣/١٢/٣١ بە شەهیدی جینۆساید تۆمار دەکرێن.

یازدەیەم: شەهیدانی تاوانەکانی شاڵاوی ئەنفال تا ڕێکەوتی ١٩٨٨/١٢/٣١بە شەهیدی جینۆساید تۆمار دەکرێن.

دوازدەیەم: شەهیدانی کیمیابارانی هەڵەبجە لە ڕێکەوتی ١٩٨٨/٣/١٦و ئەوانەی دواتر بەهۆی کاریگەری بەرکەوتەییەکەی گیانی لەدەستدابێت یان گیان لە دەستبدات بە شەهیدی جینۆساید تۆمار دەکرێن.

سێزدەیەم: شەهیدانی کۆمەڵکوژی پێکهاتەکانی گەلی کوردستان لە(کورد، تورکمان، کلدان سریان ئاشورییەکان، ئەرمەنەکان و ئەوانی تر)بەشەهیدی جینۆساید تۆمار دەکرێن.

ماددەی(٢): ئەوانەی ماددەی یەکەم لە یاسای بزربووەکان لە هەڵمەتەکانی لەناوبردنی بە کۆمەڵی گەلی کوردستانی عێراق ژمارە(٣)ی ساڵی ١٩٩٩، کە حوکمەکانی یاسای ماف و ئیمتیازاتی کەسوکاری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان لە هەرێمی کوردستان-عێراق ژمارە(٩)ی ساڵی ٢٠٠٧ی هەموارکراو دەیانگرێتەوە، دوای دەرچوونی حوکمی مردنیان لەلایەن دادگاوە بە شەهید تۆمار دەکرێن.

ماددەی(٣): هاوسەران و منداڵانی شەهید هەمان ماف و ئیمتیازیان هەیە کە بۆ یەک هاوسەر و منداڵ بڕیاری لەسەر دراوە.

ماددەی(٤): وارسی شایستە(مستحق) سوودمەند دەبێت لە ماف و ئیمتیازاتی تەرخانکراو بەپێی یاسا لە ڕێکەوتی تۆمارکردنی بە وارس.

ماددەی(٥): خوشک و برای شەهیدی سەنگەر، خوشک و برا و کچ و کوڕی شەهیدی هاوڵاتی لە دوای پشتراستکردنەوە کە وارسی لە پێشتریان نەبێت پێویستە بە بەڵگەنامەی فەرمی و یاسایی بیسەلمێنێت کە هیچ مووچەیەکی نیە بە وارسی شایستە تۆمار دەکرێن.

ماددەی(٦): ئەو شەهیدەی مینحەی شەهیدانەی هەیە لە حکومەتی عێراقی فیدڕاڵ و حکومەتی هەرێمی کوردستان وارسەکەی تەنها لە یەکێکیان سوودمەن دەبێت.

ماددەی(٧): هەرکەسێکی خاوەن بەرژەوەندی مافی هەیە بۆ یەک بابەت تەنها یەکجار ناڕەزایی تۆمار بکات لە لای لیژنەی تێڕوانینی ناڕازیبوون(لیژنەی سکاڵا)ی وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان.

ماددەی (٨): لە کاتی نەمانی وارسی یاسایی شەهید یان نەمانی مینحەی شەهید بە هەرهۆیەک، مینحەکەی دەگەرێتەوە بۆ گەنجینەی هەرێم و ناو و دۆسیەی وەک شەهید لە وەزارەت دەمێنێتەوە.

ماددەی (٩): بۆ تۆمارکردنی شەهید لە بەرێوەبەرایەتییە گشتییەکان دوای پێشکەشکردنی بەڵگەنامەکان لەلایەن وارسی شەهید لیژنەیەک بەسەرۆکایەتی فەرمانبەرێک کە پلەکەی لە بەرێوەبەری گشتی کەمتر نەبێت پێکدەهێنرێت و دوای لێکۆڵینەوە و وردبینی لە بەڵگەنامەکان، بریاری لیژنە بەرزدەکرێتەوە بۆ وەزیری کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان بەمەبەستی پەسەندکردن.

ماددەی (١٠): گشت رێنماییە دەرچووەکانی پێش ئەم رێنماییە بۆ جێبەجێکردنی یاسای ماف و ئیمتیازاتی کەسوکاری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان لە هەرێمی کوردستان- عێراق ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٠٧ی هەموارکراو هەڵدەوەشێنەوە.

ماددەی (١١): ئەم رێنماییە لەرێکەوتی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) جێبەجێدەکرێت.

عبدالله حاجی محمود
وەزیری کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان